

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Мај 2011 година

Скопје, јули 2011 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Мај 2011 година

- Висок раст на индустриското производство во мај 2011 година во однос на мај 2010 година од 6,9%, што претставува продолжување на трендот на раст од почетокот на годината;
- Пад на инфлацијата од 0,2% на месечно ниво, додека на годишно ниво стапката на инфлација изнесува 5,2%;
- Годишен раст на физичкиот обем на извозот во првите пет месеци од 2011 година од 6,5%, со висок номинален вредносен раст од 41,2%; раст на увезените количини на стоки од 11%, со вредносен номинален раст од 36,2%;
- Раст на вкупните приходи во Буџетот од 10,9%, и на вкупните расходи од 11,2% во првите пет месеци од 2011 во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 6.451 милиони денари (1,4% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 5.404 милиони денари (1,2% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 8,4% на годишна основа, со истовремен раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 8,8%;
- Намалување на бројот на невработени лица на во мај 2011 година за 3.803 лица, односно за 1,2% во однос на претходниот месец.

1. Реален сектор

Индустриско производство

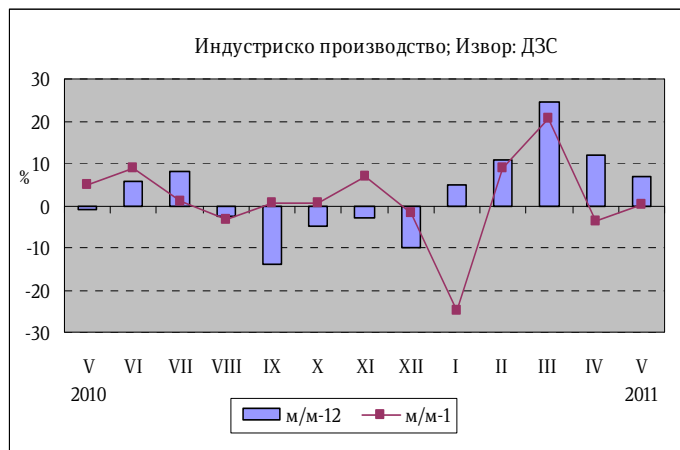
Индустриското производство во мај 2011 година во однос на мај 2010 година забележа раст од 6,9%, со што продолжува трендот на раст на индустриското производство од почетокот на годината.

Анализирано по сектори на годишно ниво највисок раст е регистриран во секторот Рударство и вадење на камен од 27,3%, следен од секторот Преработувачка индустрија со раст од 11,9%, кој создава околу 84% од индустриското производство. Секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 24,4%.

	м/м-12	м/м-1	I-V 2011
			I-V 2010
Вкупно	6,9	0,2	11,8
Рударство и вадење камен	27,3	5,1	14,2
Преработувачка индустрија	11,9	1,5	16,1
Снабдување со ел. енергија, гас пареа и климатизација	-24,4	-11,3	-7,9

Извор: ДЗС

Во рамки на преработувачката индустрија, позитивен годишен раст е регистриран кај 13 од 23 гранки, што сочинуваат 54% од индустриското производство, при што, значаен раст е забележан кај две носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, висок раст е остварен кај Производството на облека од 28% и кај Производството на метали од 25,6%, со што продолжува трендот на високи стапки на раст кај овие гранки, додека Производството на прехранбени производи забележа пад од 3,2%. Висок раст на индустриското производство е

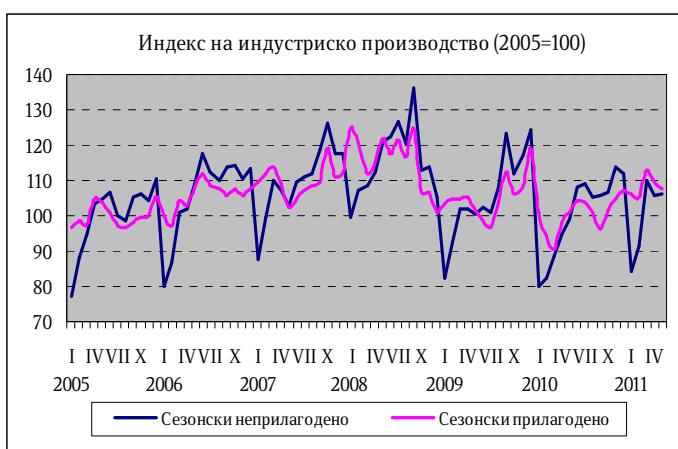
регистраан и кај производството на електрична опрема 204,3%, мебел 150,6%, производство на тутунски производи 51,7% и машини и уреди 49,5%. Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство во мај, исто како и во изминатите месеци има производството на електрична опрема (8,5 п.п.), а најголем негативен придонес има производството на кокс и рафинирани нафтени производи (-3,1 п.п.).

Индустриското производство во мај во однос на април 2011 забележа раст од 0,2%. Секторската анализа укажува дека растот е највисок кај секторот Рударство и вадење камен од 5,1%, следен од секторот Преработувачката индустрија со раст од 1,5%. Секторот Снабдување со електрична енергија, гас пареа и климатизација регистрираше пад од 11,3%.

Во рамки на преработувачката индустрија на месечно ниво раст е забележан кај 13 од 23 гранки и тоа: производството на облека од 3,4% и метали од 0,9%, додека производството на прехранбени производи забележа намалување од 1,7%. Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во мај 2011 година изнесува -1,8%, што укажува на позитивно сезонско влијание во индустријата.

Кумулативно, во периодот јануари – мај 2011 година во однос на истиот период од 2010 година индустриското производство забележа раст од 11,8%. Секторот Преработувачка индустрија забележа висок раст од 16,1%, секторот Рударство и вадење на камен забележа раст од 14,2%, додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација бележи пад од 7,9%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во мај 2011 во однос на мај 2010 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Интермедијарни производи, освен енергија 12,2%, Капитални производи 87%, Трајни производи за широка потрошувачка 103,9% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 10,2%. Пад на годишно ниво од 30,1% забележа групата Енергија.

На месечно ниво податоците за индустриското производство по наменски групи во мај 2011 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Интермедијарни производи, освен енергија од 3,8%, Капитални производи од 27,9% и кај Нетрајни производи за широка потрошувачка од 8,9%. Намалување на производството е регистрирано кај групите: Енергија од 23,4% и Трајни производи за широка потрошувачка 24,8%.

На кумулативна основа во периодот јануари – мај 2011 година во однос на истиот период минатата година анализирано по наменски групи регистрирани се следните стапки на раст: Енергија 0,1%, Интермедијарни производи, освен енергија 14,3%, Капитални производи 65,1%, Трајни производи за широка потрошувачка 81,4% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 6%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Според оценката на раководителите, тековната економска состојба на деловните субјекти во мај 2011 година бележи солидно подобрување во однос на претходниот месец и континуиран нагорен тренд на оценката за тековната економска состојба во последните седум месеци.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е на исто ниво во

однос на претходниот месец и многу поповолна во однос на мај 2010 година, при што подобрувањето се должи и на домашните и на странските порачки.

Во мај 2011 година оценката за обемот на производство во изминатите три месеци бележи надолно движење во однос на април 2011 година, но е значително поповолна во однос на мај 2010 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец и во однос на мај 2010 година, што укажува на понатамошни позитивни перформанси во преработувачката индустрија. Во однос на бројот на вработените, очекувањата во мај 2011 година за наредните три месеци имаат незначително надолно движење во однос на претходниот месец, додека споредено со мај 2010 година очекувањата се поповолни.

Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во мај 2011 година изнесува 62,7%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 62,2%. Споредено со мај 2010 година (56,9%) се забележува зголемена искористеност на капацитетите за 5,3 п.п., што претставува значително подобрување.

Во мај 2011 година залихите на сировини и репроматеријали, како и сегашните набавки на сировини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Залихите на готовите производи во мај 2011 година се зголемени во споредба со претходниот месец. Во наредниот период, според оценката на раководителите, просечните набавни цени на инпутите, како и продажните цени на готовите производи ќе се зголемат. Најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во мај 2011 година имаат следните фактори: недоволна странска побарувачка со 19,5%, недоволна домашна побарувачка со 18,4%, финансиските проблеми со 13,2%, недостиг на квалификувана работна сила 10,0%, неизвесно економско опкружување со 9,7%, конкурентен увоз 6,0% и недостиг на сировини 5,8%.

Во мај 2011 година, помал број од деловните субјекти (намалување за 1,9 п.п. во однос на април) ја посочиле недоволната странска побарувачка како ограничувачки фактор во однос на април 2010 година, а поголем број на деловни субјекти (зголемување од 2,8 п.п. во однос на април) го посочиле неизвесното економско опкружување како ограничувачки фактор за зголемување на производството. Исто така, зголемено е учеството на анкетираниите субјекти кои во мај се изјасниле дека нема ограничувачки фактори за зголемување на производството (зголемување за 0,8 п.п.) што се толкува како позитивно движење.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во мај 2011 година во однос на мај 2010 година забележа зголемување од 3,3%. Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници на годишно ниво во сите сектори. Во секторот Рударство и вадење на камен остварен е раст на бројот на работниците од 2,8%, како резултат на високиот раст од 7,0% во гранката Вадење на јаглен и лигнит и раст од 6,4% во гранката Вадење на други руди и камен, додека во гранката Вадење на руди на метал регистриран е пад од 1,8%. Во секторот Преработувачка индустрија регистриран е раст од 3,2%. Во рамки на преработувачката индустрија, висок раст на годишно ниво на бројот на вработени е регистриран во гранките: Производство на тутунски производи 26,8%, Производство на машини и уреди 24,1%, Производство на метали 15,4%, Производство на кожа 5,8% и Производство на фабрикувани метални производи 5,7%. Во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација бројот на работници забележа раст од 4,1%.

На кумулативна основа во периодот јануари – мај 2011 година во однос на истиот период од 2010 година бројот на работници во индустријата забележа раст од 1,9%. Притоа, секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 3,5%, секторот Преработувачка индустрија од 1,6% и секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 3,6%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во мај 2011 во однос на мај 2010 година покажуваат дека зголемување на бројот на работници бележат групите: Капитални производи 5,7%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 3,9%, Енергија 3,1% и Интермедијарни производи, освен енергија 2,4%, додека пад од 3,2% е регистриран единствено кај групата Трајни производи за широка потрошувачка.

На кумулативна основа во периодот јануари – мај 2011 година во однос на истиот период од 2010 година, податоците за бројот на работниците во индустријата по наменски групи покажуваат дека зголемување на бројот на работници бележат групите: Капитални производи 5,0%, Интермедијарни производи, освен енергија 4,2%, Енергија 2,6% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,3%, додека пад е регистриран кај групата Трајни производи за широка потрошувачка 1,3%.

Инфлација

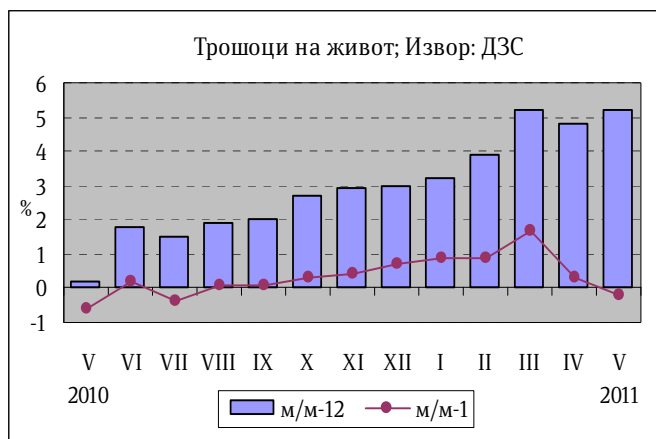
Во мај 2011 година инфлацијата (CPI) изнесува 5,2% во однос на истиот месец претходната година, додека споредено со претходниот месец се забележува намалување на инфлацијата од 0,2%. Стапката на инфлација во периодот јануари - мај 2011 година изнесува 4,5%.

Растот на цените на годишна основа е највисок во категоријата Исхрана од 9,6%, најмногу како резултат на растот на цените на производите од жито, свежиот зеленчук и растителните масти. Во 2011 година категоријата Исхрана учествува со 38% во пресметковната структура на Индексот на трошоците на живот. Раст на цените е забележан и кај категориите: Домување од 4,3%,

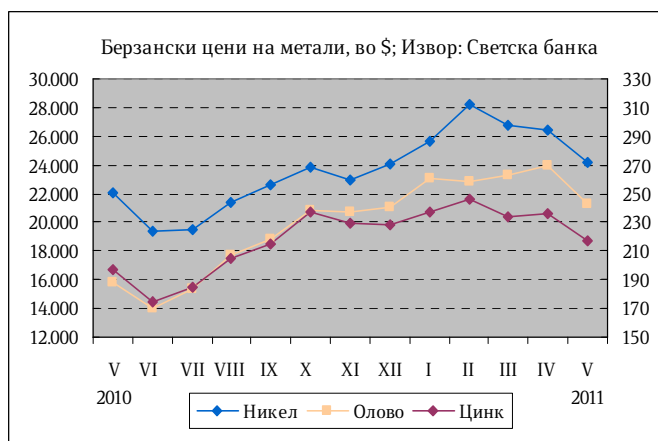
Хигиена и здравје од 3,4%, Сообраќајни средства и услуги од 2,9%, Административни и финансиски услуги од 2,3%, Ресторани и хотели и Облека и обувки од 1,6% и Тутун и пијалаци од 1,1%. Пад е забележан кај цените во категоријата Култура и разонода од 2,8%.

Цените на мало во мај 2011 година се повисоки за 4,7% во однос на мај 2010 година.

Во мај 2011 година цената на нафтата на светските берзи се намали за 7,0% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 114,5 долари за барел. Споредено со мај 2010 година, цената на нафтата е повисока за 50,1%. Цената на природниот гас во мај забележа незначително намалување во однос на претходниот месец.

Во однос на металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во мај се тргуваше со просечна цена од 24.237 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен пад на цената од 8,2%. Споредено со мај 2010 година цената на никелот е повисока за 10,1%. Имено, како резултат на забавената побарувачка и стегнатата политика во Кина, во мај се забележува општ пад на цените на металите и минералите за 4,6% на месечно ниво. Исклучок од општиот тренд е цената на златото која продолжи да расте и во мај (2,2%), додека производите од челик регистрираа незначителен раст на цената (0,4%).

Цената на житото во мај скокна за 5,7% споредено со април, одразувајќи ја упорната суша во некои делови од Европа што поттикна страв од пониски приноси.

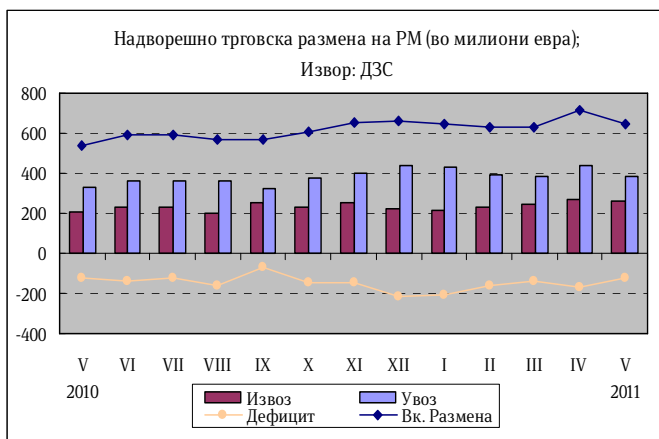
2. Надворешно трговска размена

Вкупната надворешно-трговска размена во првите пет месеци од 2011 година бележи висок раст од 38% во однос на истиот период претходната година, а се објаснува со истовремено зголемување на извозот и увозот на стоки.

Извоз

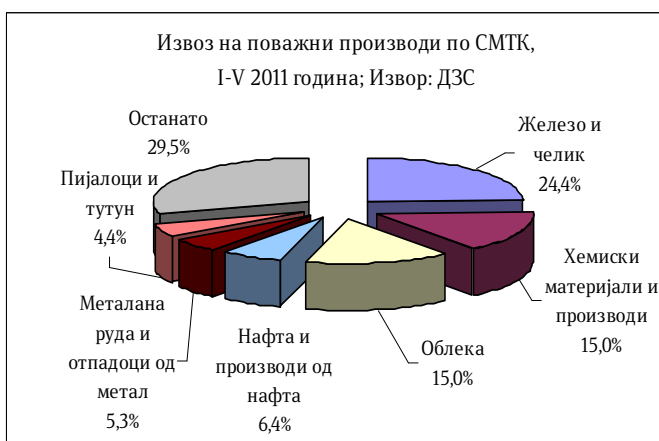
Анализирано на годишно ниво, во првите пет месеци од 2011 година физичкиот обем на извозот бележи раст од 6,5%, а неговата вредност изнесува 1.232,7 милиони евра, што претставува висок раст од 41,2% во однос на истиот период лани.

Анализирано на месечно ниво, во мај 2011 година извозот се намали за 5%, во однос на претходниот месец. Сезонско прилагоденото движење на извозот во мај бележи месечен пад од 9,7%, што укажува на позитивно влијание на сезонскиот фактор (4,6 п.п.) врз извозот во овој месец.

Согласно променетата структура, најзастапени производи во извозот се: катализаторите на носачи со благородни метали или нивни соединенија, фероникел, нафтени масла и масла добиени од битуменозни минерали, следуваат производите од железо и челик (топло и ладновалани производи), облека, феросиликоманган, феросилициум и др.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во првите пет месеци од 2011 година се: железо и челик со 24,4%, хемиски материји и производи 15%, облека 15%, нафта и производи од нафта 6,4%, метална руда и отпадоци од метал 5,3% и пијалаци и тутун 4,4%. Овие шест групи производи сочинуваат 70,5% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано по економска намена, во првите пет месеци од 2011 година, значителен раст на извозот е забележан кај индустриските производи (суровини и интермедијарни производи од нашата индустрија) за 58,3% (253,2 милиони евра), споредено со истиот период лани. Извозот на производите наменети за лична

потрошувачка и енергија бележи умерен раст од 50 и 32 милиони евра, соодветно.

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-V 2010	I-V 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	119,8	126,3	6,5	5,4
Мил. ЕУР	58,3	79,1	20,8	35,7
Мил.\$	78,4	111,2	32,8	41,8

*)Претходни податоци

Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-V 2010	I-V 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	426,7	487,8	61,1	14,3
Мил. ЕУР	183,0	283,9	100,9	55,1
Мил.\$	247,5	397,8	150,3	60,7

*)Претходни податоци

Увоз

Увезените количини на стоки во првите пет месеци од 2011 година се зголемени за 11%, а нивната вредност изнесува 2.036,8 милиони евра, или висок раст од 36,2% во однос на јануари-мај минатата година.

Само во мај 2011 година увезени се стоки во износ 385,6 милиони евра, што претставува пораст од 16,2% во однос на истиот месец минатата година. Анализирани на месечно ниво, во мај 2011 година увозот се намали за 12,7% во однос на претходниот месец, што во најголем дел се должи на намалениот увоз на нафта и производи од нафта и обоени метали. Сезонско прилагоденото движење на увозот во мај бележи месечен пад од 6,8%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (-5,9 п.п.) врз увозот во овој месец.

Најзастапени производи во структурата на увозот се сурова нафта, платина и легуриите на платина необработени или во прав, топловалани плоскати производи во макари, благородни метали во колоидна состојба и нивни органски и неоргански соединенија, електрична енергија, моторни возила за превоз на лица и друго.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-V 2010	I-V 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	73,7	78,8	5,1	6,9
Мил. ЕУР	78,2	237,6	159,4	203,8
Мил.\$	104,7	421,6	316,9	302,7

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-V 2010	I-V 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	121,6	127,9	6,3	5,2
Мил. ЕУР	196,0	274,9	78,9	40,3
Мил.\$	264,0	380,5	116,5	44,1

*)Претходни податоци

Најголем дел од увозот на стоки (според СМТК) во првите пет месеци од 2011 година отпаѓа на: нафта и производи од нафта (283,9 мил. евра, 14%), обоени метали (176 мил. евра, 8,6%), текстилни предива и слично (137 мил. евра, 6,7%), железо и челик (128 мил. евра, 6,4%), друмски возила (101,2 мил. евра, 5%), електрични машини-апарати и делови (76,9 мил. евра, 3,8%), електрична енергија (66,5 мил. евра, 3,3%) и друго.

Во првите пет месеци од 2011

година, гледано по економска намена значителен раст на увозот е забележан кај индустриските сировини (производите наменети за индустрија) за 53,4%

или 317,8 милиони евра, во однос на истиот период минатата година. Вредноста на увезените производи наменети за енергија изнесува 341,6 милиони евра, што претставува раст од 152 милиони евра во однос на првите пет месеци од 2010 година.

Извоз на железо и челик *)				
	I-V 2010	I-V 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	283,0	341,6	58,6	20,7
Мил. ЕУР	203,2	300,7	97,5	48,0
Мил.\$	272,5	331,8	59,3	21,8

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-V 2010	I-V 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	273,6	248,8	-24,8	-9,1
Мил. ЕУР	115,0	129,4	14,4	12,5
Мил.\$	154,0	180,5	26,5	17,2

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Салдото на трговската размена во првите пет месеци од 2011 година изнесува 804,2 милиони евра, што претставува проширување за 182 милиони евра во однос на истиот период претходната година. Дезагрегирано, зголемувањето на негативното салдо на размената е резултат на комбиниран ефект од проширеното негативно салдо во размената со обоени метали, нафта и производи од нафта, производи за боење и штавење, електрична енергија, како и оствареното негативно салдо на размената со метална руда и метални отпадоци, наспроти позитивното салдо лани. Во спротивна насока делуваше проширеното позитивно салдо во размената кај хемиски материи и производи, железо и челик, облека, овошје и зеленчук, како и стеснувањето на негативното салдо во разманта на друмски возила, канцелариски машини за АОП и друго. Ваквите движења во првите пет месеци од 2011 година придонесоа степенот на покриеност на увозот со извоз кој изнесува 60,5%, да се подобри за 2 п.п. во однос на истиот период претходната година.

Анализирано според економските групации на земјите, во првите пет месеци продолжи да расте извозот во ЕУ, ЕФТА, Западен Балкан и земјите во развој, освен во неразвиените земји, додека увозот од сите групации на земји бележи раст.

Во првите пет месеци од 2011 година, при значително подобрена трговска размена со Европската унија (ЕУ 27) во однос на јануари-мај претходната година за 47%, учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување 1,5 п.п. и изнесува 57,5%, при што извозот на стоки учествува со 62,6%, а увозот на стоки со 54,4%.

Како резултат на структурните промени во размената со странство, во првите пет месеци од 2011 година, 56% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија и Русија, а потоа следуваат, Грција, Турција, Кина, Србија, Швајцарија, Бугарија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Албанија, Хрватска, Црна Гора и други.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 68,9% од надворешно-трговската размена во првите пет месеци од 2011 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период 2010 година претставува намалување од 5 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 78,2% и 63,4%, соодветно, при што

застапеноста на еврото во извозот бележи благ раст од 1 п.п., а намалувањето на застапеноста кај увозот изнесува 8 п.п. во однос на првите пет месеци од 2010 година. Намалувањето на структурното учество на еврото во увозот се должи на зголемениот увоз од Велика Британија изразен во фунти со учество од 11% во валутната структура на увозот.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-V 2010					I-V 2011					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
	валута	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари		
ЕУР	1.173	1.066.084.462	61,5	65.528.800.409	71,7	1.170	1.297.043.516	61,5	79.806.698.426	63,4	230.959.054	21,7
УСД	846	472.778.581	45,6	21.549.436.833	23,6	1.074	698.828.502	42,8	29.928.448.724	23,8	226.049.921	47,8
GBP	1	54.276.209	69,9	3.795.111.965	4,2	1	198.415.238	70,0	13.897.598.544	11,0	144.139.029	265,6
ЕУР+УСД+ GBP	2.020			90.873.349.207	95,2	2.245			123.632.745.694	98,2		
вк извоз:	2.027			91.437.315.810	100,0	2.248			125.954.353.782	100,0		37,7

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. Фискален сектор

Буџетски приходи

Во првите пет месеци во 2011 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 56.878 милиони денари, односно 12,5% од БДП, што претставува поголемо остварување за 10,9% во однос на 2010 година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 31.321 милиони денари и во однос на истиот период 2010 година се зголемени за 10,1%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 16.653 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во 2011 година е доминантно и изнесува 53,2%. Акцизите се остварени во износ од 5.929 милиони денари (учество од 18,9% во даночните приходи). Така, од овие два даноци се остварени приходи од 22.582 милиони денари, односно речиси 3/4 од вкупните даночни приходи (5,0% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 24.829 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 8.177 милиони денари.

Вкупни приходи и расходи (во милиони денари)		
	I-V 2010	I-V 2011
Вкупни приходи	51.286	56.878
Даноци	28.456	31.321
Персонален данок	3.523	3.812
Данок на добивка	1.236	2.150
ДДВ	15.063	16.653
Акцизи	5.382	5.929
Царини	1.989	1.458
Други даноци	1.263	1.319
Неданочни приходи	5.719	5.683
Придонеси	15.369	15.757
Останато	1.742	4.117
Вкупни расходи	56.960	63.328
Тековни расходи	51.915	55.900
Трансфери	35.915	39.167
Стоки и услуги	5.868	6.342
Плати	9.509	9600
Камати	622	791
Капитални расходи	5.045	7.428

Структурата на прометот во земјата укажува дека прометот со добра и услуги кои се оданочуваат со општа даночна стапка од 18% е зголемен за 13,6%, а прометот кој се оданочува со бенефицирана даночна стапка од 5% е зголемен за 11,0%. Набљудувано по одделни категории на даноци, приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 3.812 милиони денари и се зголемени за 8,2% на годишна основа. Споредено со 2010 година приходите од данокот од добивка забележаа рекорден раст од 74,0%, што главно е резултат на пораст на доплатите по Годишните даночни биланси, како и пораст на данокот наплатен по основ на исплатена дивиденда и друга распределба од добивката (за одбележување е фактот дека данокот на добивка е поголем во однос на планот за 49,5%). Приходите од ДДВ забележаа раст од 10,6%, додека акцизите забележаа поголемо остварување од 10,2%.

Неданочните приходи се намалени за 0,6% во однос на истиот период 2010 година, односно беа остварени во износ од 5.683 милиони денари (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште и станови и дивиденди, се остварија во износ од 2.951 милиони денари, што е зголемување за 5,8 пати од реализираните средства во претходната година, причина за ваквото зголемување во најголем дел е уплатата на дивидендата од Телеком во месец април во износ од 2.303 милиони денари.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 15.757 милиони денари, што е повеќе за 2,5% споредено со истиот период од 2010 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување за 2,7%, кај придонесите за здравствено осигурување од 2,3%, додека кај придонесите за вработување се забележува зголемување од 0,9%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари-мај 2011 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 63.328 милиони денари, односно 14% од БДП, што е повеќе за 11,2% во однос на 2010 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 55.900 милиони денари учествуваа со 88,3% (со учество од 12,3% во БДП) и се зголемени за 7,7% во однос на истите пет месеци 2010 година, додека капиталните расходи кои изнесуваа 7.428 милиони денари, забележаа учество во вкупните расходи од 11,7% и се зголемени за 47,2% во споредба со истиот период лани.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 39.167 милиони денари, а втори по големина се платите и надоместоците со 9.600 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 15,2% и во однос на 2010 година се минимално зголемени за 1,0%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 6.342 милиони денари и споредено со истиот период од 2010 година се зголемени за 8,1%.

Трансферите забележаа зголемување од 9,1% споредено со 2010 година и истите учествуваа со 61,9% во вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесуваше 17,8%. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 16.059 милиони денари и претставуваа 25,4% од вкупните расходи.

Каматите се реализирани во износ од 791 милиони денари, што е повеќе за 27,1% во споредба со истиот период 2010 година. Ваквото зголемување е главно поради исплата на доспеани обврски за камати од домашно задолжување, како и за втората еврообврзница. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 20,1%, додека за странство беа зголемени за 34,9%.

Буџетско салдо

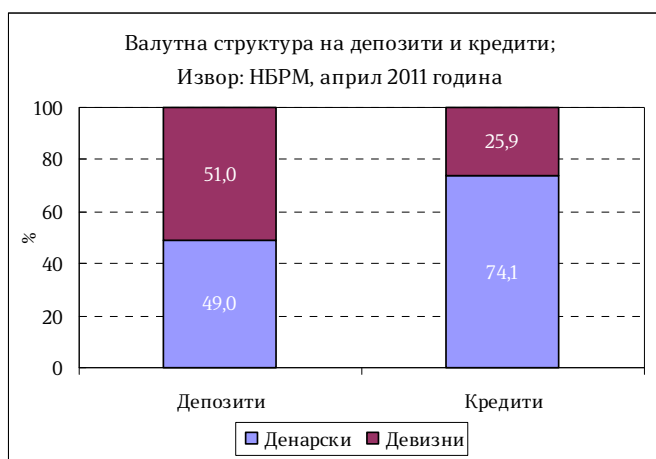
Во периодот јануари-мај 2011 година се оствари дефицит во Буџетот на Република Македонија од 6.451 милиони денари, што претставува 1,4% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет се оствари во износ од 5.404 милиони денари и претставува 1,2% од БДП.

4. Монетарен сектор

Примарни пари

Во мај 2011 година примарните пари¹ забележаа раст од 10,2% на годишна основа, во услови на посилен раст на готовите пари во оптек² од 10,9% и раст на вкупните ликвидни средства на банките од 9,7%.

На месечна основа, примарните пари забележаа забавен раст од 1%, наспроти растот од 5,4% минатиот месец, како резултат на растот на готовите пари во оптек од 3,8%. Вкупната ликвидност на банките забележа месечен пад од 0,8%.

Народната банка на Република Македонија во мај 2011 година ја задржа каматната стапка на благајничките записи непроменета, односно на ниво од 4,0%. Исто така, каматната стапка на кредитите преку ноќ се задржа на ниво од 5,5%.

¹ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

² Вклучува и готовина во благајна на банките

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките³ во мај 2011 година забележа месечен раст од 1,4% во услови на раст на депозитите на домаќинствата од 1% и на депозитите на приватните претпријатија од 2,8%. Од валутен аспект, денарските депозити забележаа раст од 1,4%, исто како и депозитите во странска валута.

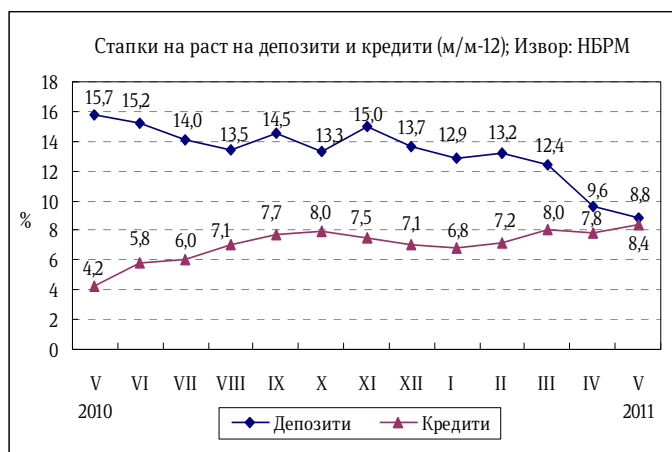
На годишна основа се забележува понатамошно забавување на растот на депозитите. Имено, вкупните депозити во мај 2011 година се зголемија за 8,8% на годишна основа, наспроти 9,6% во април 2011 година. Од секторски аспект растот беше движен од порастот на депозитите на домаќинствата од 14,7%, во услови на намалување на депозитите на приватните претпријатија од 4,5% кое се должи на споредбената основа со оглед дека во 2010 година имаше исплата на дивиденда од поголема компанија во месец јули, за разлика од 2011 година кога истата се исплати во април.

Анализирано според валутата, денарските депозити продолжија да забавуваат, при што нивниот раст во мај изнесува 12,2%, наспроти 14,5% претходниот месец, додека девизните депозити се зголемија за 5,7%, наспроти растот од 5,2% во април 2011 година.

Според рочноста, краткорочните депозити бележат раст од 2,9% на годишна основа, додека долгорочните депозити бележат висок раст од 34,2%.

Кредити на банките

Во мај 2011 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 1,1%, за разлика од месечниот раст од 0,9% во претходниот месец. Според валутната структура, денарските кредити се зголемија за 0,7%, додека кредитите во странска валута по падот од 0,1% во април, се зголемија за 2,6% во мај 2011 година. Според секторската анализа, кредитите кон приватните претпријатија бележат пораст од 1% во однос на претходниот месец, додека кредитите кон домаќинствата се повисоки за 1,3%.

На годишна основа, се забележува засилување на интензитетот на кредитирање од страна на банките. Имено, стапката на раст на кредитите изнесува 8,4%, наспроти 7,8% во април 2011 година. Од секторски аспект, доминантен придонес од 68,1% во растот на вкупните кредити има кредитирањето на секторот на приватните претпријатија, кое е повисоко за

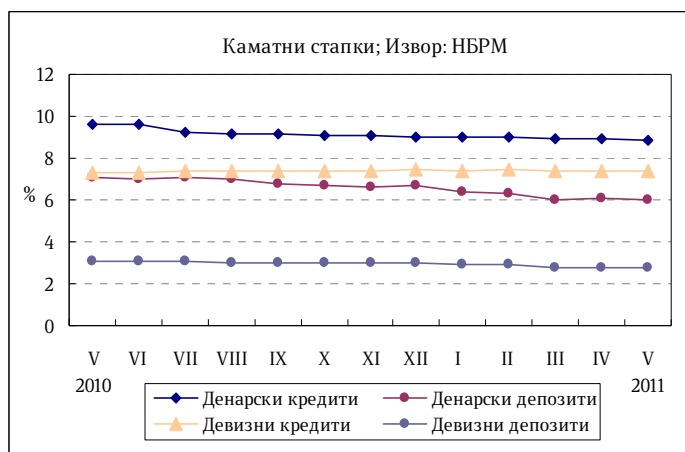
³ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

9,6% на годишна основа. Растот на кредитите кон домаќинствата во мај изнесува 6,9%.

Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 4,4%, додека кредитите во странска валута регистрираат висок раст од 21,8%. Истовремено, долгорочните кредити бележат годишен раст од 15,1%, додека краткорочните кредити се пониски за 2,1%.

Каматни стапки

Во мај 2011 година не се забележува промена на активните и пасивните каматни стапки на банките во однос на претходниот месец. Активната каматна стапка на денарските кредити, која ги опфаќа каматните стапки на денарските кредити без валутна клаузула и на денарските кредити со валутна клаузула, изнесува 8,9%, што во однос на мај 2010 година претставува намалување од 0,7 п.п. Пасивната денарска

стапка, која ги опфаќа каматните стапки на денарските депозити без валутна клаузула и на денарските депозити со валутна клаузула, изнесува 6%, што во однос на мај 2010 година претставува намалување од 1,1 п.п.

Каматна стапка на девизните кредити изнесува 7,4%, и е повисока за 0,1 п.п. во однос на мај 2010 година. Каматната стапка на девизните депозити изнесува 2,8%, што претставува намалување од 0,3 п.п. во однос на мај 2010 година.

Каматната стапка на ново-одобрените кредити во денарска валута во мај бележи пораст во однос на претходниот месец од 0,1 п.п. и изнесува 8,2%, додека истата за ново-одобрените кредити во странска валута изнесува 7,1% што претставува пад од 0,2 п.п.. Каматната стапка на ново-примените денарски депозити се зголеми за 0,1 п.п. и достигна 3%, наспроти каматната стапка на ново примените депозити во странска валута, која остана непроменета на ниво од 0,8%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на мај 2011 година изнесуваа 1.882,8 милиони евра и во однос на април 2011 година се повисоки за 5,6 милиони евра, додека во однос на мај 2010 година девизните резерви се повисоки за 200,2 милиони евра.

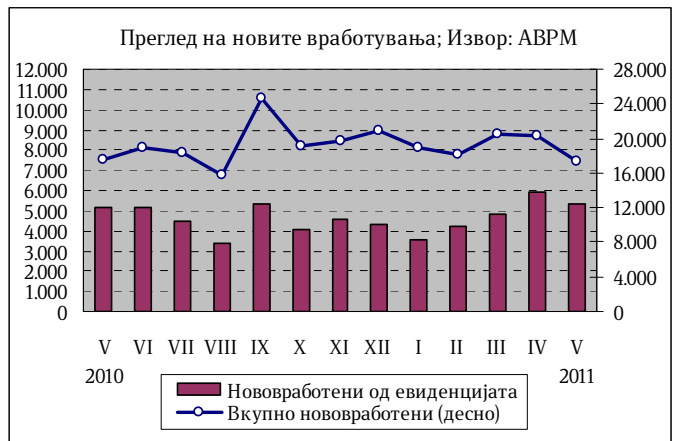
5. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари-мај 2011 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 95.110 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 37,6% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење на сезонски работи. Споредено со истиот период од 2010 година бројот на засновани нови работни односи е речиси идентичен.

Во текот на месец мај засновани се 17.276 нови работни односи, од кои 30,8% се

од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во мај изнесува 10.123, од кои 51,9% претставуваат нови засновани работни односи. Во мај во Агенцијата регистриран е прилив од 6.320 лица, од кои 51,9% се лица на кои им престанал

работниот однос. Резултатот е намалување на невработеноста за 3.803 лица, односно за 1,2% во однос на претходниот месец. Така, во мај 2011 година бројот на невработени лица изнесува 315.472. Споредено со истиот месец од 2010 година, бројот на невработени лица е намален за 5,7%.

Најголем дел од невработените, односно 65,7% се од урбани средини (градско население), а 57,5% се мажи. Анализирани според степенот на образование поголемиот дел, односно 52,2% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 8,2% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 57,2% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49,8% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 30% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

Согласно податоците на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во април 2011 година (последни расположиви податоци) изнесува 30.172 денари, додека просечно исплатената нето плата за истиот месец изнесува 20.519 денари⁴.

Просечната нето плата во април 2011 во однос на март 2011 номинално е пониска за 0,3%, додека реално истата е пониска за 0,6%. Просечната бруто

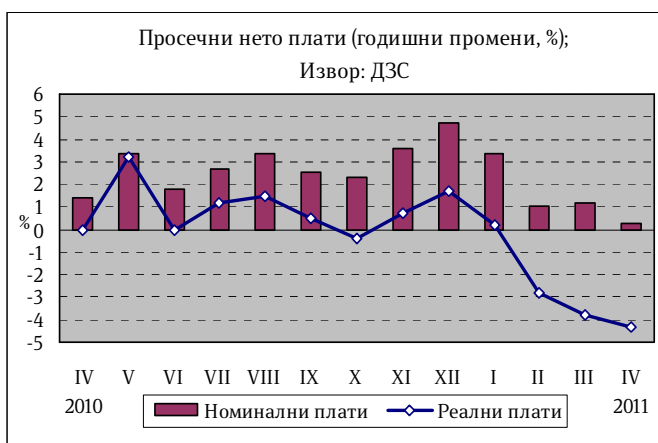
⁴ Државниот завод за статистика, на почетокот на оваа година, ја примени новата Национална класификација на дејностите (НДК Рев.2), за прибирање и обработка на податоците на просечната месечна исплатена бруто и нето плата.

плата по вработен во однос на март 2011 година номинално е пониска за 0,1%, додека реално истата бележи пад од 0,4%.

Просечната месечна нето и бруто плата во април 2011 година споредени со истиот месец од 2010 година бележат номинален раст од 0,3%, додека реално платите се пониски за 4,3%.

Кумулативно, во периодот јануари-април 2011 година просечната нето плата бележи номинален раст од 1,5%, додека реално истата е пониска за 2,7%. Во истиот период, просечната бруто плата бележи номинален раст од 1,3%, а реално истата е пониска за 2,8%.

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во април 2011 година во однос на април 2010 година, е забележан во дејностите Други услужни дејности (25,9% бруто плата и 26,4% нето плата); Информации и комуникации (15,9% бруто плата и 16,2% нето плата) и Стручни, научни и технички дејности (12,2% бруто плата и 11,7% нето плата).

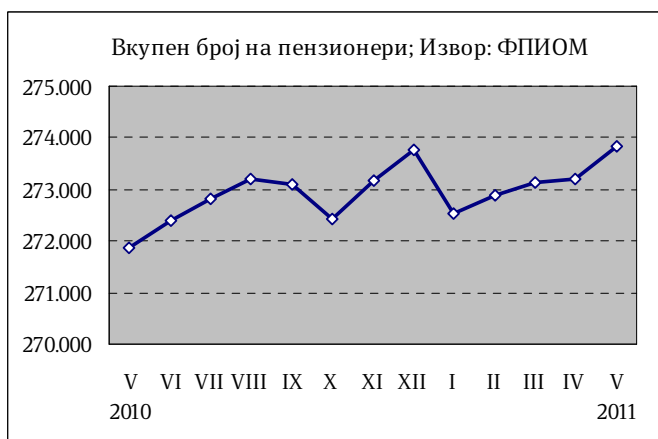

Највисок пад на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во април 2011 година во однос на март 2011 година, е забележан во дејностите Финансиски дејности и дејности на осигурување (2,6% бруто плата и 2,9% нето плата); Преработувачка индустрија (1,9% бруто плата и 2,1% нето плата) и Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли (1,6% бруто плата и 2,4% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во април 2011 година изнесува 2,0%, при што, во споредба со истиот месец од претходната година процентот на неисплатени плати е намален за 1,6 п.п., додека во однос на март 2011 година процентот на вработени кои не примиле плата е поголем за 0,1 п.п.

Пензии

Во мај 2011 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 273.831 пензионери, што претставува зголемување од 0,7% во однос на истиот месец од 2010 година. Во однос на април 2011 година бројот на корисници на пензија е поголем за 612 лица. Од

вкупниот број на пензионери 55,3% се корисници на старосна пензија, 27,5% на семејна пензија и 17,2% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во мај 2011 година потрошени се 2.868,6 милиони денари, што претставува 51,9% од вкупните социјални трансфери⁵.

Просечната пензија во мај 2011 година изнесува 10.476 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 3,3%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во април 2011 година (последни расположиви податоци) изнесува 51%.

⁵ Категоријата социјални трансфери опфаќа пензиите, паричен надоместок во случај на невработеност, социјалните помошти и расходите за здравствената заштита